

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра судової медицини, медичного правознавства
ім. засл. проф. М.С. Бокаріуса

Навчальний рік 2024-2025

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«МІЖНАРОДНЕ ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО»

Освітній компонент вибірковий

Форма здобуття освіти заочна

Галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»

Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

Освітньо-професійна програма «Управління у сфері охорони здоров'я»

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Курс 1

Затверджено на засіданні
кафедри судової медицини, медичного
правознавства ім. засл. проф. М.С.Бокаріуса

«___» _____ 2024 року № ___

Завідувач кафедри

Дунаєв О.В.

Схвалено методичною комісією ХНМУ з
проблем хірургічного профіля

«___» _____ 2024 року № ___

Голова

Сипливий В.О.

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСА

1. Дунаєв Олександр Віталійович – завідувач кафедри судової медицини, медичного правознавства ім. засл. проф. М.С. Бокаріуса, доктор медичних наук, професор
2. Капустник Володимир Валерійович – доцент кафедри судової медицини, медичного правознавства ім. засл. проф. М.С. Бокаріуса, доктор юридичних наук, доцент
3. Кривенко Олександр Іванович – доцент кафедри судової медицини, медичного правознавства ім. засл. проф. М.С. Бокаріуса, кандидат юридичних наук, доцент
4. Леонтьєв Павло Олександрович – доцент кафедри судової медицини, медичного правознавства ім. засл. проф. М.С. Бокаріуса, кандидат медичних наук, доцент

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Капустник Володимир Валерійович – доцент кафедри судової медицини, медичного правознавства ім. засл. проф. М.С. Бокаріуса, доктор юридичних наук, доцент
Кривенко Олександр Іванович – доцент кафедри судової медицини, медичного правознавства ім. засл. проф. М.С. Бокаріуса, кандидат юридичних наук, доцент

Телефон: (096) 220-80-80

E-mail: oi.kryvenko@knmu.edu.ua

Локація: м.Харків, вул. Амосова, б. 35, кафедра судової медицини, медичного правознавства ім. засл. проф. М.С. Бокаріуса

Очні консультації: час і місце проведення за розкладом кафедри.

Он-лайн консультації: локація (Google Meet) та час проведення за попередньою домовленістю з викладачем.

Професійні інтереси викладача: судова експертиза, криміналістика, оперативно-розшукова діяльність та протидія злочинам, правознавство, медичне право, законодавче забезпечення медичної діяльності, правові засади адміністративного управління.

ВСТУП

Силабус освітнього компонента «Міжнародне гуманітарне право» складено відповідно до Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт) та освітньо-професійної програми «Управління у сфері охорони здоров'я» (далі – ОПП) як складову методологічного забезпечення підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня освіти галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Опис освітнього компонента (анотація). ОК «Міжнародне гуманітарне право» сформований на засадах однієї з найбільш складних, емоційно чутливих, дилемних у розумінні та застосуванні галузей міжнародного права, що регулює війни, які завжди супроводжуються насиллям, жорстокістю й агресією. Зацікавленість та запит на міжнародне гуманітарне право виникає лише тоді, коли відбуваються жахіття війни. Міжнародне гуманітарне право є частиною міжнародного права, що має на меті обмеження застосування насилля під час війни, використання засобів та методів війни, захист жертв війни. Держави-учасниці Женевських конвенцій про захист жертв війни взяли на себе зобов'язання дотримуватись їх за будь яких обставин та поширювати знання про зміст норм з міжнародного гуманітарного права. Знання міжнародного гуманітарного права внаслідок його розвитку та участі держав у Женевських конвенціях про захист жертв війни, динаміки збройних конфліктів у світі стають невід'ємним складником будь-якої освіти XXI століття. Збройний конфлікт, викликаний агресією Російської Федерації проти України, актуалізує потребу в цих знаннях для українського суспільства загалом та студентства зокрема.

Предметом вивчення освітнього компонента є поширення знань із міжнародного гуманітарного права, які виступають одним із складників громадянської компетентності здобувачів освіти – майбутніх управлінців у сфері охорони здоров'я, відіграє важливу роль в усвідомленні важливості й необхідності застосування норм міжнародного гуманітарного права в умовах збройної агресії Російської Федерації проти України..

Міждисциплінарні зв'язки: ОК «Міжнародне гуманітарне право» є необхідною складовою у компетентнісному підході до формування особистості управлінця в сфері охорони здоров'я, він пов'язаний зі знаннями соціально-гуманітарних і природничо-наукових дисциплін.

Пререквізити. Вивчення освітнього компоненту передбачає попереднє засвоєння кредитів з контролю та моніторингу діяльності у закладах вищої освіти, якість освітнього процесу.

Постреквізити. Основні положення освітнього компоненту мають застосовуватися при вивченні фахових дисциплін.

Посилання на сторінку освітнього компонента в MOODLE:

<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=5689>

1 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1.1 Мета освітнього компонента «Міжнародне гуманітарне право» полягає у формуванні певних компетентностей у здобувачів освіти другого магістерського рівня, які навчаються за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування», про базові положення міжнародного гуманітарного права, вивчення його сутності та особливостей, принципів та джерел, суб'єктів для подальшої активної діяльності із забезпечення прав людини у галузі охорони здоров'я під час війни та бойових дій, а також для підвищення правосвідомості фахівців у галузі охорони здоров'я шляхом отримання необхідного обсягу теоретичних правових знань і практичних навичок щодо особливостей дії норм міжнародного гуманітарного права, які стосуються прав людини в умовах збройного конфлікту, про імплементацію норм міжнародного гуманітарного права та відповідальності за їх порушення, ознайомлення з системою Міжнародного Руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця.

1.2 Основні завдання опанування освітнього компонента:

- отримання знань, вмінь та компетентностей у разі виконання управлінцем в сфері охорони здоров'я функцій свідомої та компетентної особи в галузі охорони здоров'я населення в умовах збройного конфлікту;
- набуття знань щодо природи та змісту міжнародного гуманітарного права, усвідомлення нерозривного зв'язку міжнародного гуманітарного права з принципами гуманності та людяності, цінностями сучасної цивілізації;
- ознайомлення із діяльністю міжнародних гуманітарних організацій, які надають допомогу під час збройного конфлікту;
- інформування щодо механізмів відповідальності Російської Федерації за агресію та серйозні порушення міжнародного гуманітарного права, індивідуальної кримінальної відповідальності за воєнні та інші міжнародні злочини;
- формування особистісного ставлення до таких цінностей як життя людини, мир, безпека, гуманність, гуманітарний вчинок, взаємодопомога;
- вміння застосовувати положення норм національного законодавства, міжнародних договорів з участю України та характеризувати національне законодавство з точки зору його відповідності міжнародному гуманітарному праву.

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє освітній компонент.

1.3.1 Вивчення освітнього компонента забезпечує опанування здобувачами вищої освіти наступних компетентностей:

інтегральні: здатність розв'язувати складні задачі й проблеми у системі публічного управління (у т.ч. розвитком сфери охорони здоров'я) та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;

загальні:

ЗК 2. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально.

ЗК 5. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології.

ЗК 6. Здатність до професійного спілкування іноземною мовою.

спеціальні (фахові, предметні):

СК 1. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.

СК 2. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління й інших організацій публічної сфери.

СК 5. Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами й організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними.

СК 6. Здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України.

СК 10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

1.3.2 Вивчення освітнього компонента забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних програмних результатів навчання:

ПРН 2. Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення.

ПРН 3. Знати основні засади національної безпеки та уміти попереджати й нейтралізувати виклики і загрози національним інтересам України в межах своєї професійної компетенції.

ПРН 8. Уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління і адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм.

ПРН 11 Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень.

1.3.3 Вивчення освітнього компонента забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних **соціальних навичок (Soft skills)**: відповідальності, працювати індивідуально й в команді, управляти своїм часом і ресурсами, самостійно приймати рішення, критично мислити.

2 ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень, ОПП	Характеристика освітнього компонента
		заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань: 28 «Публічне управління та адміністрування»	Вибіркова
Загальна кількість годин – 90		Рік підготовки: 1-й
	Семестр 2-й	
	Лекції 2 год.	
Розподіл годин: аудиторні – 10 , самостійна робота здобувачів вищої освіти – 80	Освітньо-кваліфікаційний рівень: другий (магістерський)	Практичні, семінарські 8 год.
	ОПП «Управління у сфері охорони здоров'я»	Самостійна робота 80 год.
		Вид контролю: залік

2.1 Опис освітнього компонента

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1	Міжнародне гуманітарне право: історія, поняття, принципи, джерела і місце в системі міжнародного права. Сфера застосування міжнародного гуманітарного права	2	Проблемна, мультимедійна та лекція-бесіда, презентація
Всього лекційних годин		2	

2.2.2 Семінарські заняття не передбачені.

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Поняття і види збройних конфліктів. Міжнародні збройні конфлікти: обмеження засобів і методів ведення війни. Кваліфікація збройного конфлікту на території України	2	Моделювання процесів і ситуацій, індивідуальні (групові) творчі роботи, кейс-метод, вирішення ситуаційних і практичних завдань	Усне опитування здобувачів вищої освіти, письмовий контроль теоретичних знань за варіантами
2	Міжнародні збройні конфлікти: статус осіб, які знаходяться під покровительством і режим окремих об'єктів. Категорії учасників/ неучасників збройних конфліктів. Військові та цивільні об'єкти	2		
3	Захист прав людини під час збройних конфліктів. Повага і захист охорони здоров'я під час збройних конфліктів і в ситуаціях, на які не поширюється дія міжнародного гуманітарного права. Захист жертв збройних конфліктів	2		
4	Відповідальність держав за порушення норм МГП. Індивідуальна кримінальна відповідальність за воєнні та інші міжнародні злочини. Колабораціонізм у медицині: національна судова практика та вимоги міжнародного гуманітарного права	2		
Всього годин практичних занять		8		

2.2.4 Лабораторні заняття – не передбачені.

2.2.5 Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Поняття і види збройних конфліктів. Міжнародні збройні конфлікти: обмеження засобів і методів ведення війни. Кваліфікація збройного конфлікту на території України	20	Індивідуальні (групові) творчі ситуаційні й практичні завдання	Презентація та захист результатів виконання творчих індивідуальних (групових) ситуаційних і практичних завдань
2	Міжнародні збройні конфлікти: статус осіб, які знаходяться під покровительством і режим окремих об'єктів. Категорії учасників/ неучасників збройних конфліктів. Військові та цивільні об'єкти	20		
3	Захист прав людини під час збройних конфліктів. Повага і захист охорони здоров'я під час збройних конфліктів і в ситуаціях, на які не поширюється дія міжнародного гуманітарного права. Захист жертв збройних конфліктів	20		

4	Відповідальність держав за порушення норм МГП. Індивідуальна кримінальна відповідальність за воєнні та інші міжнародні злочини. Колабораціонізм у медицині: національна судова практика та вимоги міжнародного гуманітарного права	20		
Всього годин самостійної роботи здобувачів вищої освіти		80		

Види контролю:

Поточний: усне опитування здобувачів вищої освіти, письмовий контроль теоретичних знань за варіантами, презентація результатів роботи в малих групах.

Проміжний: захист результатів виконання індивідуального завдання.

Додатковий: публічна презентація наукового продукту (тези, стаття...).

Підсумковий: залік.

3 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1 Оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності при Європейській кредитно-трансферній системі організації навчального процесу» (наказ ректора ХНМУ № 181 від 21.08.2021 р.).

Поточна навчальна діяльність (ПНД) здобувачів вищої освіти контролюється викладачем академічної групи, після засвоєння ними кожної теми освітнього компонента і виставляються оцінки з використанням 4-бальної (національної) системи. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання до поточних оцінок також належить оцінка за виконане індивідуальне завдання. За підсумками семестру середню оцінку (з точністю до сотих) за ПНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу системи АСУ. Підсумковий бал за ПНД у семестрі визначається як середнє арифметичне національних оцінок за кожне заняття та ПЗ, округлене до 2-х знаків після коми. До суми балів за ПНД включається також оцінка за виконане ІНДЗ. Перерахунок середньої оцінки за ПНД у багатобальну шкалу, для освітніх компонентів, що завершуються заліком (табл. 3.1).

Таблиця 3.1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для освітніх компонентів, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5,00	200	4,47-4,49	179	3,94-3,96	158	3,42-3,44	137
4,97-4,99	199	4,45-4,46	178	3,92-3,93	157	3,40-3,41	136
4,95-4,96	198	4,42-4,44	177	3,89-3,91	156	3,37-3,39	135
4,92-4,94	197	4,40-4,41	176	3,87-3,88	155	3,35-3,36	134
4,90-4,91	196	4,37-4,39	175	3,84-3,86	154	3,32-3,34	133
4,87-4,89	195	4,35-4,36	174	3,82-3,83	153	3,30-3,31	132
4,85-4,86	194	4,32-4,34	173	3,79-3,81	152	3,27-3,29	131
4,82-4,84	193	4,30-4,31	172	3,77-3,78	151	3,25-3,26	130
4,80-4,81	192	4,27-4,29	171	3,74-3,76	150	3,22-3,24	129
4,77-4,79	191	4,24-4,26	170	3,72-3,73	149	3,20-3,21	128
4,75-4,76	190	4,22-4,23	169	3,70-3,71	148	3,17-3,19	127
4,72-4,74	189	4,19-4,21	168	3,67-3,69	147	3,15-3,16	126
4,70-4,71	188	4,17-4,18	167	3,65-3,66	146	3,12-3,14	125
4,67-4,69	187	4,14-4,16	166	3,62-3,64	145	3,10-3,11	124
4,65-4,66	186	4,12-4,13	165	3,60-3,61	144	3,07-3,09	123
4,62-4,64	185	4,09-4,11	164	3,57-3,59	143	3,05-3,06	122

4,60-4,61	184	4,07-4,08	163	3,55-3,56	142	3,02-3,04	121
4,57-4,59	183	4,04-4,06	162	3,52-3,54	141	3,00-3,01	120
4,54-4,56	182	4,02-4,03	161	3,50-3,51	140	Менше 3	Недостатньо
4,52-4,53	181	3,99-4,01	160	3,47-3,49	139		
4,50-4,51	180	3,97-3,98	159	3,45-3,46	138		

Формою підсумкового контролю міри опанування змісту освітнього компонента є залік, який проводиться викладачем академічної групи відповідно розкладу (на останньому занятті). Залік – це процес, протягом якого перевіряються отримані за час навчання: рівень теоретичних знань; розвиток творчого мислення; навички самостійної роботи; компетенції (вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у вирішенні практичних завдань). Для коректного проведення оцінювання підготовленості здобувачів вищої освіти за відповідним освітнім компонентом використовуються певні критерії (табл. 3.2).

Таблиця 3.2 – Критерії оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти з освітніх компонентів, що завершуються заліком

Оцінка	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили
«Дуже добре»	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв’язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна
«Добре»	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок
«Задовільно»	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих
«Достатньо»	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
«Незадовільно» з можливістю повторного складання диференційованого заліку	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
«Незадовільно» з обов’язковим повторним вивченням освітнього компоненту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об’єктів

Під час оцінювання знань здобувача вищої освіти, що входять для підсумкового заняття (ПЗ), виставляється оцінка за національною шкалою, яка рахується як оцінка за ЗНД (табл. 3.3).

Оцінка з освітнього компонента виставляється лише здобувачам вищої освіти, яким зараховані усі підсумкові заняття та залік. Здобувачам вищої освіти, які не виконали вимоги навчальної програми виставляється оцінка F_x , якщо вони були допущені до складання заліку, але не склали його. Оцінка F виставляється здобувачам вищої освіти, які не допущені до складання заліку.

Таблиця 3.3 – Відповідність оцінок за 200-бальною шкалою, 4-бальною (національною) шкалою та шкалою ECTS

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за 4-бальною (національною) шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, F_x	Незадовільно

3.2 Питання до заліку:

1. «Інтеграційна», «розмежувальна» і «взаємодоповнююча» концепції співвідношення МГП і міжнародного права прав людини.
2. «Право Гааги».
3. «Право Женеви».
4. Битва під Сольферіано 1859 р. і внесок Анрі Дюнану в заснування МКЧХ і розвиток міжнародного гуманітарного права.
5. Визначення району бойових дій на морі. Райони, де заборонено ведення бойових дій.
6. Відмінність принципів міжнародного гуманітарного права від принципів Міжнародного Комітету Червоного Хреста.
7. Відповідальність держав за порушення норм міжнародного гуманітарного права.
8. Відповідальність за порушення норм міжнародного гуманітарного права.
9. Відповідальність індивідів за порушення норм міжнародного гуманітарного права.
10. Відповідальність міжнародних організацій за порушення норм міжнародного гуманітарного права.
11. Військовополонені: поняття і правовий статус. Режим воєнного полону. Цивільне населення: поняття і правовий статус.
12. Джерела міжнародного гуманітарного права щодо заборони методів і засобів ведення війни.
13. Джерела міжнародного гуманітарного права.
14. Джерела права, що стосуються неміжнародних збройних конфліктів.
15. Діяльність міжнародної комісії по встановленню фактів.
16. Дотримання норм міжнародного гуманітарного права.
17. Екстериторіальна юрисдикція держав щодо зобов'язань у галузі захисту прав людини.
18. Емблема Червоного Хреста і Червоного Півмісяця: історія створення, функції. Типовий закон про використання і захист емблем.
19. Заборона або обмеження застосування окремих видів зброї.
20. Заборона ворожого впливу на природне середовище в міжнародному гуманітарному праві.
21. Заборона голоду, терору та інших методів ведення війни.
22. Заборона хімічної і бактеріологічної (біологічної) зброї.

23. Загальні правила початку і припинення застосування міжнародного гуманітарного права в ситуаціях збройних конфліктів.
24. Загальні принципи, що застосовуються до права повітряної війни.
25. Зародження законів і звичаїв війни та основні етапи їх розвитку.
26. Засоби і методи ведення війни на морі.
27. Засоби, що застосовуються в мирний час і в ситуації війни.
28. Застосування норм міжнародного гуманітарного права в морській і повітряній війні.
29. Застосування норм міжнародного гуманітарного права в часі (*ratione temporis*).
30. Застосування норм міжнародного гуманітарного права стосовно осіб (*ratione personae*).
31. Застосування ядерної зброї і принципи міжнародного гуманітарного права.
32. Захист прав людини в ситуації «глобальної війни з тероризмом».
33. Захист прав людини в ситуації міжнародного збройного конфлікту.
34. Захист прав людини в ситуації неміжнародного збройного конфлікту.
35. Захист прав людини під час надзвичайного і воєнного стану.
36. Зближення «Права Женеви» і «Права Гааги» і формування «змішаного права».
37. Звичай як джерело міжнародного гуманітарного права і тенденція «звичай-договір-звичай».
38. Імплементация норм міжнародного гуманітарного права в правовій системі України.
39. Компетенція міжнародних органів кримінальної юрисдикції щодо притягнення до відповідальності за воєнні злочини.
40. Компетенція Міжнародного кримінального права щодо притягнення до відповідальності за воєнні злочини.
41. Контроль Держав-Покровительок, МКЧХ, ООН, міжнародних неурядових організацій за дотриманням норм міжнародного гуманітарного права.
42. Медичний, санітарний і духовний персонал: поняття і правовий статус.
43. Міжнародна Федерація товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця: Статут, структура і функції.
44. Міжнародне гуманітарне право XX століття і сучасності.
45. Міжнародне гуманітарне право в системі міжнародного публічного права.
46. Міжнародне гуманітарне право про обмеження і заборону конкретних видів зброї.
47. Міжнародний Комітет Червоного Хреста (МКЧХ): історія створення, Статут, структура і функції.
48. Міжнародний рух Червоного Хреста і Червоного Півмісяця: виникнення, основоположні принципи, Статут, Конференція і роль в розвитку МГП.
49. Міжнародні договори і звичаї як основні джерела міжнародного гуманітарного права.
50. Міжнародні, правові і інституційні механізми контролю за дотриманням норм міжнародного гуманітарного права.
51. Мінімальні гуманітарні норми, що застосовуються в ситуації внутрішніх безпорядків і внутрішньої напруги.
52. Національні товариства Червоного Хреста і Червоного Півмісяця: порядок створення, типовий статут, функції.
53. Неміжнародних збройних конфліктів. Норми і принципи, що застосовуються до неміжнародних збройних конфліктів.
54. Норми міжнародного гуманітарного права (договірні і звичасві) про обмеження, що стосуються засобів і методів ведення воєнних дій у випадках збройних конфліктів неміжнародного характеру.

55. Норми міжнародного гуманітарного права про заборону окремих методів ведення війни стосовно цивільних осіб (голод, терор, взяття заручників, мародерство, пограбування, депортація).
56. Норми права, що діють в ситуації внутрішніх безпорядків і внутрішньої напруги.
57. Обмеження і заборона застосування конкретних видів звичайної зброї.
58. Обмеження сфери застосування норм міжнародного гуманітарного права.
59. Особливі норми ведення війни проти об'єктів у повітрі.
60. Особливості міжнародних договорів у галузі міжнародного гуманітарного права.
61. Підстави, види і форми відповідальності за порушення норм міжнародного гуманітарного права.
62. Поняття види і форми імплементації міжнародного гуманітарного права.
63. Поняття засобів і методів ведення війни і основні принципи міжнародного гуманітарного права про їх обмеження та заборону.
64. Поняття збройного конфлікту.
65. Поняття і види міжнародних збройних конфліктів.
66. Поняття міжнародного гуманітарного права, предмет регулювання.
67. Поняття неміжнародного збройного конфлікту.
68. Поняття норм міжнародного гуманітарного права.
69. Поняття, сутність міжнародного гуманітарного права.
70. Право перехвату, огляду, обшуку, зміни курсу і захоплення торгових суден, цивільних літальних апаратів і вантажів противника, а також нейтральних торгових суден.
71. Правовий захист жертв збройних конфліктів відповідно ст. 3, загальній для всіх Женевських конвенцій 1949 р. і Додаткового Протоколу II від 1977 р., а також звичайному міжнародному гуманітарному праву.
72. Правовий режим медичних формувань і закладів, санітарного транспорту.
73. Правовий режим окупованої території.
74. Правовий режим цивільних об'єктів.
75. Правовий статус поранених, хворих та осіб, що потерпіли корабельну аварію відповідно норм міжнародного гуманітарного права (гуманне поводження, повага, захист, догляд).
76. Правові наслідки закінчення воєнних дій.
77. Правові наслідки початку війни і початку воєнних дій.
78. Принципи міжнародного гуманітарного права.
79. Принципи Міжнародного Комітету Червоного Хреста.
80. Проєкт Кодексу злочинів проти миру і безпеки людства.
81. Просторова сфера застосування норм міжнародного гуманітарного права (*ratione loci*).
82. Процедура двостороннього розслідування.
83. Розвиток права збройних конфліктів у другій половині XIX століття (Паризька конвенція 1856 р., Кодекс Лібера 1863 р., Кримська війна).
84. Ситуаційна сфера застосування міжнародного гуманітарного права (*ratione situationis*).
85. Співвідношення міжнародного гуманітарного права з іншими галузями міжнародного права прав людини.
86. Співвідношення термінів «збройний конфлікт» і «війна».
87. Статус нейтральних торговельних суден і цивільних літальних апаратів.
88. Статус осіб, які знаходяться під покровительством.
89. Судові рішення, доктрини, рішення міжнародних організацій як джерела міжнародного гуманітарного права.
90. Театр воєнних дій. Території, які не можуть бути театром воєнних дій.

3.3 Зміст освітнього компонента:

Тема 1. Міжнародне гуманітарне право: історія, поняття, принципи, джерела і місце в системі міжнародного права. Сфера застосування міжнародного гуманітарного права. Поняття і види збройних конфліктів. Міжнародні збройні конфлікти: обмеження засобів і методів ведення війни. Опосередкований (проху) збройний конфлікт. Право неміжнародних збройних конфліктів. Особливості права морської війни і права повітряної війни. Кваліфікація збройного конфлікту на території України.

Тема 2. Міжнародні збройні конфлікти: статус осіб, які знаходяться під покровительством і режим окремих об'єктів. Категорії учасників/неучасників збройних конфліктів. Військові та цивільні об'єкти. Заборонені засоби і методи ведення війни.

Тема 3. Захист прав людини під час збройних конфліктів. Повага і захист охорони здоров'я під час збройних конфліктів та в ситуаціях, на які не поширюється дія міжнародного гуманітарного права. Захист жертв збройних конфліктів.

Тема 4. Відповідальність держав за порушення норм МГП. Поняття, елементи і категорії воєнних злочинів. Індивідуальна кримінальна відповідальність за воєнні та інші міжнародні злочини. Колабораціонізм у медицині: національна судова практика та вимоги міжнародного гуманітарного права. Міжнародний кримінальний суд: юрисдикція щодо ситуації в Україні. Імплементация міжнародного гуманітарного права. Міжнародний рух Червоного Хреста і Червоного Півмісяця.

3.4 Індивідуальні завдання (ІЗ) є видом позааудиторної індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти навчального, навчально-дослідницького чи проектно-конструкторського характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчального курсу й завершується складанням підсумкового заліку. Це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, отриманих у процесі лекційних і семінарських занять, охоплює декілька тем або зміст освітнього компонента в цілому.

Мета ІЗ. Самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань здобувачів вищої освіти з освітнього компонента і розвиток навичок самостійної роботи.

Структура ІЗ:

- вступ – зазначається тема, мета й завдання роботи і основні її положення;
- теоретичне обґрунтування, виклад базових теоретичних положень, законів, принципів, алгоритмів тощо, на основі яких виконується завдання;
- вказуються та коротко характеризуються методи роботи при виконанні практичних, розрахункових, моделюючих робіт;
- основні результати роботи та їх обговорення – подаються статистичні або якісні результати роботи, схеми, малюнки, моделі, описи, систематизована реферативна інформація та її аналіз тощо;
- висновки;
- список використаних джерел.

Порядок подання та захисту ІЗ:

1. Звіт про виконання ІЗ подається у вигляді реферату. Він повинен мати обсяг 10–16 сторінок тексту стандартного оформлення (розмір аркуша А4, шрифт – Times New Roman, кегль – 14, міжрядковий інтервал – 1,5, абзацний відступ – 1,25, вирівнювання по ширині, між абзацні відступи – відсутні) і повністю розкривати зміст обраних питань.

2. ІЗ подається викладачу, який читає лекційний курс з даного освітнього компонента та приймає диференційований залік, не пізніше ніж за 2 тижні до дати його проведення.

3. Захист ІЗ відбувається на одному із семінарських занять, де здобувач вищої освіти репрезентує основні результати дослідження (до 5 хв.) та відповідає на питання за даною проблематикою.

4. Оцінка за ІЗ (максимум – 10 балів) є обов'язковою складовою підсумкової оцінки з освітнього компонента.

Невідповідність змісту, занадто великий/малий обсяг роботи, невідповідність формальним вимогам до оформлення, відсутність переліку використаних джерел або його неправильне оформлення, недостатня структурованість роботи, невчасне подання роботи на перевірку є підставами для зниження оцінки чи повернення роботи на доопрацювання.

3.5 Правила оскарження оцінки

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю здобувачів вищої освіти ХНМУ (наказ ректора ХНМУ від 30.09.2020 р. № 35/2020) (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf) дозволяє уникнути конфліктів під час оскарження здобувачами вищої освіти результатів підсумкового контролю.

4 ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Відповідно до діючої «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності при Європейській кредитно-трансферній системі організації навчального процесу» (<https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-procesu/>), здобувачі вищої освіти мають отримати оцінку за кожною темою освітнього компонента. Регламентовано порядок ліквідування академічної заборгованості (наказ ректора ХНМУ від 26.12.2019 р. № 533) та Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (наказ ректора ХНМУ від 30.09.2020 р. № 36/20) (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf). Важливо дотримуватися Кодексу корпоративної етики ХНМУ (<https://knmu.edu.ua/golovna/pro-nas/kodeks-korporativnoyi-etyky/>). ХНМУ створює простір рівних можливостей, вільний від дискримінації будь-якого національного, расового чи етнічного походження, статі, віку, інвалідності, релігії, сексуальної орієнтації, гендерної приналежності або сімейного стану. Всі права, привілеї, програми й види діяльності, що надаються здобувачам вищої освіти або співробітникам ХНМУ, розповсюджуються на всіх без винятку за умови належної кваліфікації. Від здобувачів вищої освіти очікується зацікавленість в опануванні освітнього компонента. Вітається творчий підхід у різних його проявах. Якщо у Вас виникнуть будь-які питання, будь ласка, контакуйте з викладачем.

5 АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Успішне опанування освітнього компонента вимагає дотримання засад академічної доброчесності. Відповідно до ст.42 Закону України «Про освіту» та Закону України «Про вищу освіту», враховуючи рекомендації НАЗЯВО (від 29.10.2019 р. протокол № 11) в ХНМУ запроваджено систему розвитку академічної доброчесності, основні положення якої розміщено на сайті ЗВО: Кодекс академічної доброчесності ХНМУ (наказ ректора ХНМУ від 27.08.2019 р. № 305) (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/kodex_ad.pdf); Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті (наказ ректора ХНМУ від 02.07.2020 р. № 165) (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf); Положення про Комісію з доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ (наказ ректора ХНМУ від 02.07.2020 р. № 165) (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_komis_ad.pdf); Положення про порядок перевірки у Харківському національному медичному університеті текстових документів – дисертаційних робіт, звітів за науково-дослідними роботами, наукових публікацій, матеріалів наукових форумів, навчальної літератури, навчально-методичних видань та засобів навчання на наявність текстових запозичень (наказ ректора ХНМУ від 27.08.2020 р. № 195); Положення про підготовку та захист магістерських робіт студентів, які здобувають ступінь вищої освіти «магістр» у ХНМУ (наказ ректора ХНМУ від 27.08.2019 р. № 371) (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_magistr.pdf). Не допускаються списування, використання різного роду програмних засобів, підказки, користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими електронними гаджетами під час заняття з метою, не пов'язаною з навчальним процесом. ХНМУ підтримує нульову толерантність до плагіату. Від здобувачів вищої освіти очікується бажання постійно підвищувати власну

обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Вивчаючи міжнародне гуманітарне право: навчально-методичний посібник. 2-ге вид. / за заг. ред. Т. Короткого. Київ: УГсПл; Одеса: Фенікс, 2021. 268 с.
2. Гнатовський М.М., Короткий Т.Р., Хендель Н.В.. Міжнародне гуманітарне право. Довідник для журналістів. 2-ге вид., доп. Одеса: Фенікс, 2015. 92 с.
3. Грушко М.В. Міжнародне гуманітарне право: навчально-методичний посібник. Одеса: Гельветика, 2022. 136 с.
4. Кориневич А.О. Застосування міжнародного гуманітарного права до збройного конфлікту на території України: навчальний посібник. Одеса: Фенікс, 2015. 78 с.
5. Лисик В.М. Правовий статус Міжнародного комітету Червоного Хреста і міжнародному праві: монографія. Одеса: Фенікс, 2012. 208 с.
6. Мельцер Н. Міжнародне гуманітарне право. Загальний курс. МКЧХ, 2021. 398 с.
7. Міжнародне право: словник-довідник / за заг. ред. Т.Л. Сироїд. Харків: Юрайт, 2014. 408 с.
8. Нільс Мельцер. Міжнародне гуманітарне право: загальний курс. МКЧХ, 2021. 398 с.
9. Репецький В.М., Лисик В.М. Міжнародне гуманітарне право: підручник. Київ: Знання, 2007. 467 с.
10. Сироїд Т.Л. Міжнародне право: навчальний посібник. Харків: ХНУВС, 2009.

Допоміжна:

1. Діти і збройні конфлікти. Доповідь Генерального секретаря від 9 лютого 2005 р., UN Doc. A/59/695 – S/2005/72, с. 16.
2. Захист прав людини в сучасному міжнародному та європейському праві: навчально-методичний посібник / за ред. Х. Бехруз. Одеса: Фенікс, 2023. 62 с.
3. Звичаєві норми міжнародного гуманітарного права / вступ. стаття М.М. Гнатовський. Одеса: Фенікс, 2017. 40 с.
4. Міжнародне правосуддя: навчально-методичний посібник / за ред. проф. Х.Н. Бехруза. Одеса: Фенікс, 2023. 106 с.
5. Сенаторова О. В. Права людини і збройні конфлікти: навчальний посібник. Київ: ФОП Голембовська О.О., 2018. 208 с.
6. The Oxford Guide to International Humanitarian Law Edited by Ben Saul, Dapo Akande. Oxford: Oxford University Press, 2020.

7 ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Офіційний сайт Amnesty International [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.amnesty.ch>.
2. Офіційний сайт Human Rights Watch [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.hrw.org>.
3. Офіційний сайт Medecins sans Frontieres [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.paris.msf.org>.
4. Офіційний сайт досліджень з МГП [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ihl.ihlresearch.org>
5. Офіційний сайт Комісії міжнародного права [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org/law/ilc>.
6. Офіційний сайт Міжнародного руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.redcross.int>.
7. Офіційний сайт Міжнародного суду ООН: <http://www.icj-cij.org>.

8. Офіційний сайт Міжнародного кримінального суду [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.icc.int>
9. Офіційний сайт Міжнародної гуманітарної комісії зі встановлення фактів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ihffc.org>.
10. Офіційний сайт Міжнародної Федерації співтовариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ifrc.org>.
11. Офіційний сайт Міжнародного Комітету Червоного Хреста [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.icrc.org>
12. Офіційний сайт ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org>.
13. Офіційний сайт Управління Верховного комісара з прав людини ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unhchr.ch>.

Міжнародно-правові акти:

1. Конвенція про закони і звичаї суходільної війни 1907 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_222.
2. Конвенция о запрещении или ограничении применения конкретных видов обычного оружия, которые могут считаться наносящими чрезмерные повреждения или имеющими неизбирательное действие от 10 апреля 1981 г. URL: <http://www.un.org/ru/peace/mine/conweapons.shtml>.
3. Конвенция о запрещении разработки, производства и накопления запасов бактериологического (биологического) и токсинного оружия и об их уничтожении от 16 декабря 1971 г. URL: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/bacwear.shtml.
4. Конвенція про покращення участі поранених і хворих у діючих арміях від 12 серпня 1949 р. (Женевська конвенція) URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_151.
5. Конвенція про покращення участі поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії, зі складу збройних сил на морі від 12 серпня 1949 р. (Женевська конвенція) URL: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conv1946.shtml.
6. Конвенція про поводження з військовополоненими від 12 серпня 1949 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_153.
7. Конвенція про захист цивільного населення під час війни від 12 серпня 1949 р. URL: Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_154.
9. Конвенция о защите культурных ценностей в случае вооруженного конфликта от 14 мая 1954 г. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_157?test=dCCMfOm7xBWMGQYEZii6eDO6HI4gws80msh8Ie6.
10. Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього 1948 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_.
11. Конвенція про незастосування строків давності до воєнних злочинів і злочинів проти людства 1968 р. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_168.

8 ІНШЕ

Корисні посилання:

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями та дискримінацією у ХНМУ (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_sex.pdf)

Порядок проведення занять з поглибленого вивчення здобувачами вищої освіти ХНМУ окремих освітніх компонентів понад обсяг навчального плану (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/poriad_pogl-vyv_dysc.pdf)

Положення про визнання результатів неформальної освіти в ХНМУ (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_neform_osv-1.pdf)

Документи щодо поширення інклюзивної освіти в ХНМУ (http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7108%3A2021-03-10-14-08-02&catid=12%3A2011-05-10-07-16-32&Itemid=33&lang=uk)